

## OBSAH.

Strana		Strana	
Úvod - - - - -	3	15. Zvyklosti při odebírání piva v Soběslavi a výsady Viléma z Rožmberka - - - - -	56
1. Koledování chasy sladovnické v předvečer sv. Tří králů - - -	7	16. Stavění máje panu starému v XVIII. století -	58
2. Život v Pražských nákladnických domech v první polovici věku XIX.	10	17. Škádlení sládka a chasy	60
3. Jak sladovníci svým pánum věrnost přísahali	12	18. Proti muškám a filouzům - - - - -	60
4. Procházky po nákladnických domech Starého Města Pražského - -	14	19. Proti myším - - - - -	61
5. Štědrovečerní a novoroční nádavky zapovidány	19	20. Jana z Peršteina zřízení Nedvědické 1538 o piva vaření - - - - -	62
6. Pochovávání Bacchusa v nákladnických domech a pivovarech - - -	20	21. Aby rmutům žádný překaziti nemohl - - - - -	64
7. O chase sladovnické -	25	22. Zvyklost mílového práva pivovárečného - -	66
8. Kázání v šalandě o Ječmíncovi - - - - -	28	23. Aby břečkám nic neuškodilo - - - - -	68
9. Sv. Petr v pivovaře lomnickém - - - - -	33	24. Griespekovo hospodářství pivovarské na panství Nelahozeveském (1588)	74
10. Obyčeje i pověry vandrujících „řemesel“ a při nastoupení do „veřtatu“, opravy proti ostudě, překážce, čarování	36	25. Ponavržlivé naučení pro sládka města Třeboně r. 1770 - - - - -	76
11. Piva kolední - - -	46	26. Archiv pivovarský v Praze - - - - -	80
12. Reduty sladovnické u Vusínů - - - - -	46	27. Přípitek v šalandě - -	81
13. Neúcta čeledi ku pánu trestána - - - - -	48	28. Další lidové názvy nákladnických domů a pivovarů staropražských	82
14. Zvyklosti a řády v pivovárech a sladovnách na panstvích komorních r. 1603—1701 - - - - -	50	29. Pivo francouzské - -	91
		30. Albrechta z Valdštýna instrukce Friedlanska r. 1628 o vaření piva -	92
		31. Pivo vonné udělati -	95

Strana	Strana
32. Robota dříví varového jak vznikla z odúmrtí (4. ledna 1580) - - - 96	54. Beránek v čarách pivovarských - - - - 131
33. Kdyby pivo kysati nechtělo - - - - 97	55. Hádanky v šalandě ze XVII. století - - - - 131
34. Instrukce Černínská o pivovarech 1648 - - - 103	56. Proti uškození a účinku 132
35. Břemeno vrchnosten-ského piva na Zbirovsku - - - - 104	57. Aby pivo v létě trvalo 132
36. Proč povolovány v Berouně „privařky“ - - - 106	58. Když se pivo zvrže - - - 133
37. Kdyby se pivo na kádi sedlo - - - - 107	59. Vrchnost Děčínská za-povídá sedlákům vařiti pivo 1556 - - - - 133
38. „Baba“ a „dolívky“ v Berouně - - - - 111	60. O kvasnicích - - - - 134
39. Aby pivo nezvětřilo - 112	61. Instrukce krále Maxi-miliana o pivovaru a sladovně hejtmanovi panství Pardubského 1563 - - - - - 136
40. Chvalořečná píseň sládků česko-polských o pivě ze XVI. věku - 112	62. Kdyby pivo na kádi padlo - - - - - 137
41. Kdyby ti ve hvozdě hořeti nechtělo - - - 112	63. Když na kotel připadne 137
42. Aby pivo zlaté barvy bylo a kalné nebylo 113	64. Z pamětních knih o sladovnících a pivovarnících staročeských a jejich zvyklosti - - - 138
43. Hořké pivo zdravé - 114	65. Řády a zvyklosti sta-ročeských sladovníků a pivovarníků - - - 140
44. Jaké pivo a jak podle starodávných zvyklostí vařili v pivovaře staročeském - - - - - 114	66. Kdyby vandrovní v pivováře pokazil - - - 144
45. Staročeský návod ku vaření dobrého piva ze stol. XV. - - - - 117	67. Sbírka přísloví a pořekadel o pivu a pití - 144
46. Aby pivo nekyselilo a nezvoctělo - - - - 118	68. Kdyby nechtělo pivo s kádě jít - - - - 148
47. Dům nákladnický u Bentenglů z pokladu sladovnického tovaryše 120	69. Jakub Paulin r. 1669 o picích nádobách pivních dle zvyku staročeského - - - - - 149
48. Proti překažení sladův 121	70. Sladovnická a pivovarská chasa hájí r. 1648 Prahy proti Švédům - - - - - 150
49. Humno pokažené napraviti - - - - - 122	71. Studenti v pražských pivovarech před 70 lety 154
50. Aby pivo letino nechytilo - - - - - 122	72. Kádě vypařiti - - - - 156
51. Když jest pivo mdlé 122	73. Voda z křtitedlnice - 157
52. Proti rosolu a huspenině na pivu - - - - 123	74. Na ležení pivo vařiti 157
53. Proslavené pivo Berounské - - - - - 123	75. Jalovec při vaření piva 157

	Strana		Strana
76. Kdybys chtěl sládkovi učarovati - - - - 158		98. Robotní patenty 1717 a 1738 o chmelobraní 199	
77. Černobýl v pivováře 158		99. Řád o mletí sladův ve mlýnech panství Potštinského a Litického 1525 - - - - 199	
78. Jmelí do piva - - - 159		100. Řád poddanský o pivu na panství kláštera Želivského 1650 - 200	
79. Přípitek kouzelný z opatrnosti vandrovnímu 159		101. Zřízení Jiřího z Waldšteina poddaným panství Hostinského a Miletínského 1566 o pivu - - - - 200	
80. Vejce v obyčejích pivovarských - - - 159		102. Míra a cena piva spravedlivá v Roudnici 1676 - - - 201	
81. Zaříkadla a zaklínadla pivovarská - - - 160		103. Řád poddanský města Poličky 1719 o pivu 201	
82. Mateří douška v pivě 160		104. Řád poddanský o vrácení nádob pivovarských na panství Uhřiněveském 1684-1707 202	
83. Klokoč při vaření piva 161		105. Starost Rakovnických o chmel 1757 - - 202	
84. Zem, kterou krt ryje, proti čarám v pivovaře 161		106. Aby krčmáři piva z pivovaru dobrá nezjiňovali - - - - 202	
85. Ptačí řeč o pivu - - 162		107. Instrukce hejtmanovi na statcích purkrabských 1650. O pivovaru a sladovně - 203	
86. Stříbrná ryba u Myslíků v Praze - - - 162		108. Netřesk v čarách pivovarských - - - 204	
87. Instrukce hejtmanská o pivu na statcích kláštera Svatojirského 1665 - - - - 163		109. Slavný český sládek Poupě r. 1801 uvážuje, proč staročeské pivo, kteréž dobré bývalo, v zkázu přišlo 204	
88. Pověst o sládkovi z mrtvých vzkříšenému 164		110. Piseň „U potůčku zarmoucený sedím“ v úpravě podstaršího J. Kyzoura v Slavonově 211	
89. Další procházky po staropražských pivovarech a domech nákladnických - - - 165		111. Pivo se zjevilo a strášilo - - - - - 212	
90. Opravy na ostudě sládka i pivovaru - 181		112. Nit od pravé panny v čarách pivovarských 213	
91. Cedulka na podpálení 183			
92. „Sázení“ piva v Jindř. Hradci ve stol. XVI. 186			
93. Kratochvilné čtení o chmeli v lidovém podání - - - - - 186			
94. Zvyklosti stran vaření piv v Jaroměři - - 190			
95. Jak před 100 lety slavili Bakusa v pivovarech českých - - - 194			
96. Měšfané Jindřichohradečtí přivařovali si v panském pivovaře - 195			
97. Pivovarské zvyklosti v Nymburce a Poděbradech - - - - - 196			

Strana	Strana
113. Starý střevic přivede pivo k sobě - - - 213	131. Aby pivo při své chuti zůstalo - - - 237
114. Píst pradlen urychlí kysání - - - - 241	132. Kterak vařívali sladké pivo - - - - - 238
115. Krev z beránka velikonočního čaruje - 214	133. Proti očarování várky a sládka - - - - 240
116. Další procházky po pivovarech a nákladnických domech staropražských i tradice o nich - - - - - 214	134. O vejstřelku podle starých zvyků - - - 242
117. Chmel při opravě piva zkaženého - - 221	135. Jak spravíš pivo čistě 243
118, 119. Zvyklosti starodávné při kupování ječmene - - - - 221	136. Starodávné zvyky s mlátem - - - - - 243
120. Instrukce Viléma z Rožmberka purkrabímu Krumlovskému o pivu 1556 - - - 223	137. Pivo bude kysati - 244
121. Správa o zachování dobrého piva 1648 - 223	138. O požahování neb vysmolení sudů pouče slavný Poupě 245
122. Jak se dělal a mlel slad - - - - - 224	139. Poddanský řád o pivu na panství Novohradském 1636 - - - 246
123. Hynek Krabice z Veitmík r. 1535 o druzích a zdravotě piva českého - - - - - 226	140. Pověra o nočním blýskání při chlazení piva 246
124. Jaké sypání bývalo, bývalo - - - - - 228	141. Žertovná rozprávka o Jistebnickém pivováře - - - - - 248
125. O názvu piva „kozel“ 230	142. Jan Svatopluk Presl o českém způsobu vaření piva Chodounského r. 1837 - - 249
126. V pivováře českém ve druhé polovici věku XVIII. - - - 231	143. Výroba octa pivného v pivovarech staročeských - - - - - 256
127. O pivní polévce staročeské - - - - - 232	144. Starodávné názory a zvyklosti při kvašení piva - - - - - 257
128. O vaření rmutů podle starých zvyků pouče slavný Poupě - - 234	145. Co měl na starosti panský klíčník pivný a sladovník - - - 264
129. O pivu na panství Potštejnském a Liticckém (1525) - - - 237	146. O letince, pivné nemoci, zkušenosti staré na výstrahu - - - 266
139. Držení neb rozpouštění chmele podle obyčeje sládků staročeských - - - - 237	147. Právovárečné zvyklosti v Chrudimi - - 268
	148. Proti pověrám a předsudkům při vaření piva - - - - - 270
	149. Jak se vařilo pivo v Kolíně - - - - - 275

	Strana		Strana
150. Pořekadlo o špatném pivu v době zrání švestek - - - -	276	156. Svatopluk Čech obránce českého piva -	306
151. Naučení o pivu z rukopisu Dra. Ceypa z Peclínovce - - - -	276	158. Dočesná, dočesky, chmelové ožinky -	310
152. Není lepší silnice než z kuchyně do pivnice (pivo v kuchařství staročeském) - - - -	277	159. Staročeská rozprávka o šturm na pivo -	313
153. O prospěšnosti zdravého piva, úvaha slavného sládka Poučete, tištěná r. 1801	281	160. „Líznici piv“ a pivní zvonec v Kroměříži	314
154. Jan Amos Komenský o pivu v pořekadlech	286	161. Čechovní zvyklosti sladovnické na Novém Městě Pražském r. 1456 - - - -	322
155. Umění staročeské vařiti pivo dobré z příasad užitečných - -	287	162. Náchodští v starostech za právo várečné -	325
157. Oko Páně o vaření českého piva a o hospodaření sládkově 1679 - - - -	290	163. Amulet pro cestující sladovnické tovaryše	330
		164. Dávati živé uhlí sousedkám z pivovaru zakázáno - - - -	342
		165. Starodávné zvyklosti a řády o vaření piva v Novém Bydžově -	343
		166. Prameny obyčejů a pověr sladovnických	360

